

adviescommissie afgesloten strafzaken jaarverslag 2015 »

inhoudsopgave & bijlagen

1. inleiding

2. de commissie

3. de werkzaamheden van de commissie

4. bijzondere zaken rondom de advisering

5. een blik vooruit

*bijlage:
samenvatting van de zaken waarin de ACAS in 2015 een adviesaanvraag heeft ontvangen*

colofon

1. *inleiding*

In dit jaarverslag van de Commissie Afgesloten Strafzaken (hierna: de Commissie) over 2015 wordt in paragraaf 2 allereerst ingegaan op de taak, bevoegdheden en samenstelling van de Commissie. In paragraaf 3 worden de activiteiten van de Commissie uiteengezet: daarbij worden achtereenvolgens de stand van de advisering en de inhoud van de adviezen besproken, waarna aandacht wordt besteed aan het thema ontvankelijkheid. In paragraaf 4 komt een algemeen onderwerp aan de orde, namelijk deskundigen en de eisen die aan de deskundige en diens rapportage kunnen worden gesteld. Tenslotte biedt paragraaf 5 een vooruitblik op de toekomst van de Commissie. De bijlage bevat een korte samenvatting van de zaken waarin de ACAS in 2015 een adviesaanvraag heeft ontvangen, alsmede van de zaken uit 2014 waarin de Commissie in 2015 advies heeft uitgebracht.

2. *de commissie*

2.1. TAAK

De procureur-generaal van het parket bij de Hoge Raad is wettelijk bevoegd onderzoek te doen naar de vraag of er grond is voor de herziening van een veroordeling, indien sprake is van een onherroepelijke veroordeling wegens een misdrijf waarop een gevangenisstraf van twaalf jaar of meer staat en de rechtsorde door dit misdrijf ernstig is geschokt. Een veroordeelde kan ter voorbereiding van een herzieningsaanvraag via zijn advocaat bij de procureur-generaal een verzoek indienen tot het verrichten van een nader onderzoek naar de aanwezigheid van een grond voor herziening als bedoeld in artikel 457, lid 1, onder c Sv. Voor de beantwoording van de vraag of een dergelijk onder zijn leiding te verrichten onderzoek wenselijk is en hoe een dergelijk onderzoek dient te worden ingericht, kan de procureur-generaal – en is hij bij veroordelingen tot gevangenisstraf van zes jaren of meer verplicht – ambtshalve of op verzoek van de veroordeelde, advies inwinnen van de Commissie afgesloten strafzaken, ingesteld op grond van de Wet hervorming herziening ten voordele van 11 oktober 2012¹. Vereist is dat er voldoende aanwijzingen zijn dat mogelijk

¹ Stb. 2012, nr. 275.

sprake is van een grond tot herziening en dat het verzochte onderzoek in dat kader noodzakelijk is. In dat kader dient duidelijk te worden gespecificeerd van welke (aanknopingspunten of aanwijzingen voor) eerder onbekende feiten en omstandigheden dan wel voortgeschreden inzichten sprake is, waar het betreffende gevraagde nader onderzoek uit dient te bestaan en waarom een dergelijk onderzoek in dat licht geboden is. Als de procureur-generaal – al dan niet naar aanleiding van een advies van de Commissie – nader onderzoek wenselijk acht kan hij dit nader onderzoek onder zijn leiding (doen) uitvoeren in een strafvorderlijk kader op de wijze als aangegeven in de artikelen 463 en 464 Sv, waarna, afhankelijk van de resultaten van dit onderzoek, eventueel een aanvraag tot herziening bij de Hoge Raad kan volgen.

2.2. BEVOEGDHEDEN

De Commissie adviseert over de wenselijkheid en de inhoud van nader onderzoek. Teneinde de Commissie hiertoe in staat te stellen is de Commissie in het Besluit adviescommissie afgesloten strafzaken van 12 september 2012² een aantal bevoegdheden toegekend. Zo heeft de Commissie

² Stb. 2012, nr. 405.

de bevoegdheid om kennis te nemen van alle, in de afgesloten strafzaak gevoegde processtukken, waaronder ook stukken die in verband staan met de strafzaak en die niet zijn gevoegd (art. 8, eerste lid Besluit). Voorts is de Commissie bevoegd tot het horen van opsporingsambtenaren, medewerkers van de politie, andere opsporingsdiensten, het openbaar ministerie, de rechter- of raadsheercommissaris in de betreffende afgesloten strafzaak en deskundigen (art. 8, tweede lid Besluit). Omdat de leden van de Commissie zelf niet altijd beschikken over specifieke deskundigheid die voor de beoordeling in een bepaalde zaak nodig is, kan de Commissie een deskundige raadplegen: de wetgever heeft in de mogelijkheid voorzien om deskundigen te vragen werkzaamheden van beperkte omvang te laten verrichten, zoals het opmaken van een rapportage over een bepaalde kwestie (art. 8, derde lid Besluit). Indien de Commissie behoefte heeft aan bijstand van een bepaalde deskundige, bijvoorbeeld omdat naar oordeel van de Commissie niet kan worden volstaan met het enkel horen van een deskundige of het opmaken van een rapportage, kan zij vragen om bijstand van een deskundige (art. 7, tweede lid Besluit). In de nota van toelichting bij het Besluit wordt in dit kader gesteld dat het voor de hand ligt dat bij de benoeming van een dergelijke deskundige

wordt nagegaan over welke specifieke kwalificaties de deskundige beschikt om zijn benoeming te rechtvaardigen, waarbij bijvoorbeeld de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen of het Nederlands Register Gerechtelijk Deskundigen (hierna: NRGD) kunnen worden geraadpleegd.

Gegeven de taakopdracht is het niet de bedoeling dat de Commissie eventueel nader onderzoek zelf verricht. Indien de Commissie bepaalde – andere dan de hiervoor genoemde – onderzoekshandelingen wenselijk acht, bijvoorbeeld het (doen) horen van de veroordeelde of bepaalde getuigen, kan zij de procureur-generaal adviseren de betreffende specifieke onderzoekshandelingen te doen uitvoeren bij het (doen) verrichten van nader onderzoek. De Commissie adviseert immers ook over de inrichting van het onderzoek. De procureur-generaal kan, indien gewenst, tijdens of na de uitvoering van dit nader onderzoek opnieuw een oordeel van de Commissie vragen.

2.3. SAMENSTELLING

Conform de artikelen 3-6 van het Besluit bestaat de Commissie uit vijf leden en vijf plaatsvervangende leden, waaronder twee wetenschappers, een deskundige op het terrein van de politiepraktijk, een advocaat en een lid van het Openbaar Ministerie, ondersteund door een secretaris. In 2015 zag de samenstelling van de Commissie er als volgt uit.

Vaste leden:

- prof. em. mr. H. de Doelder, tevens voorzitter, voormalig hoogleraar straf(proces)recht aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Erasmus Universiteit Rotterdam;
- prof. dr. H.L.G.J. Merckelbach, hoogleraar rechtspsychologie aan de Faculteit der Psychologie en Neurowetenschappen van de Universiteit Maastricht;
- mr. F. Posthumus, senior advocaat-generaal bij het ressortsparket Amsterdam;
- B.R. Visser MPA, voormalig hoofd School voor Politieleiderschap en voormalig korpschef Politie Kennemerland;
- prof. mr. A.A. Franken, hoogleraar straf(proces)recht aan de Universiteit Utrecht, tevens advocaat.

Plaatsvervangend leden:

- prof. dr. mr. C.C.J.H. Bijleveld, hoogleraar methoden en technieken van criminologisch onderzoek aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Vrije Universiteit Amsterdam;
- prof. mr. C.P.M. Cleiren, hoogleraar straf(proces)recht aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit Leiden;
- W.J.M. Velings, voormalig korpschef Politie Limburg-Zuid;
- mr. J.I.M.G. Jahae, advocaat;
- mr. M.J.M. Nieuwenhuis, senior officier van justitie bij het Landelijk Parket.

Secretaris:

- mr. drs. V.M.L. Sebel, gerechtsauditeur bij de Hoge Raad der Nederlanden.

3. *de werkzaamheden van de commissie*

3.1. STAND VAN DE ADVISERING

In 2015 heeft de Commissie in totaal acht adviesvragen van de procureur-generaal ontvangen. De instroom van nieuwe zaken is in zoverre vergelijkbaar met de voorgaande jaren. In de bijlage bij dit jaarverslag wordt een overzicht gegeven van de ontvangen adviesaanvragen met een korte samenvatting van de inhoud. In één zaak gaat het om moord (zaaknummer 027). De overige zaken betreffen veroordelingen wegens diefstal, voorafgegaan en vergezeld van geweld en bedreiging met geweld tegen personen, gepleegd met het oogmerk om die diefstal voor te bereiden en gemakkelijk te maken, gepleegd door twee of meer verenigde personen, terwijl het feit de dood ten gevolge heeft (zaaknummers 022, 025 en 028); opzettelijke brandstichting met dodelijke afloop (zaaknummer 029); medeplegen van opzettelijk handelen in strijd met het in art. 2, eerste lid, onder A van de Opiumwet gegeven verbod (zaaknummer 027); medeplegen van opzettelijk brand stichten terwijl daarvan gemeen gevaar voor goederen en levensgevaar of gevaar voor zwaar lichamelijk letsel voor een ander te duchten was (zaaknummer 023) en; poging tot afpersing, terwijl het feit wordt gepleegd door twee of meer verenigde personen en terwijl het feit wordt gepleegd op de openbare weg (zaaknummer 024).

De Commissie heeft in 2015 in totaal zes adviezen uitgebracht, waaronder vier zaken uit 2014. Daartoe heeft de Commissie in 2015 acht maal voltallig vergaderd. Daarnaast is meerdere keren vergaderd in subcommissies. Op 1 januari 2016 had de Commissie in totaal in drieëntwintig zaken een definitief advies uitgebracht. Op die datum waren twintig adviezen van de Commissie gepubliceerd, tezamen met de (tussen)beslissing van de procureur-generaal. Het gaat daarbij om negen zaken uit 2014, namelijk de zaken 018, 016, 021, 015, 020, 004, 017, 019, 012 en 009. Een overzicht van de gepubliceerde zaken staat op de [site](#) van de Hoge Raad.

De behandeling van de verzoeken ten aanzien van de zaken die in 2015 zijn uitgebracht nam gemiddeld iets meer dan zes maanden in beslag. De tijd die de Commissie nodig heeft gehad vanaf het moment dat de Commissie het (volledige) dossier heeft ontvangen tot en met de datum van het definitieve advies bedraagt:

- in zaaknummer 016:
9 maanden en 8 dagen;
- in zaaknummer 018:
3 maanden en 30 dagen;
- in zaaknummer 020:
7 maanden en 27 dagen;
- in zaaknummer 021:
5 maanden;

- in zaaknummer 023:
5 maanden en 9 dagen;
- in zaaknummer 024:
5 maanden en 9 dagen.

Gelet op de zaken die de Commissie in 2015 heeft ontvangen is de verwachting dat deze termijn verder zal oplopen: zes van de acht ontvangen verzoeken (zaaknummers 022, 025, 026, 027, 028 en 029) betreffen zaken die zowel qua omvang als wat betreft complexiteit zeer bewerkelijk en daardoor buitengewoon arbeidsintensief zijn.

3.2. INHOUD VAN DE ADVIEZEN

In de zaken waarin de Commissie in 2015 advies heeft uitgebracht heeft de Commissie in totaal in vijf zaken gebruik gemaakt van haar onderzoeksbevoegdheden. Zo heeft de Commissie in zaaknummer 016 aan het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) en The Maastricht Forensic Institute de vraag voorgelegd of camerabeelden met de huidige technologie kunnen worden geoptimaliseerd en heeft de Commissie in zaaknummer 018 het meineddossier in de strafzaak tegen de aangever opgevraagd. In zaaknummer 020 heeft de Commissie vragen gesteld aan het NFI, waarna in dat kader door een DNA-deskundige nader is gerapporteerd en in zaaknummer 021

heeft de Commissie de videobanden van de studioverhoren van de dochter van het slachtoffer opgevraagd. In zaaknummer 024 heeft de Commissie tenslotte een ontbrekend voor het bewijs gebezigd separaat gevoegd proces-verbaal van bevindingen met bijlagen opgevraagd.

In één zaak is verzocht tot het doen van nader onderzoek naar aanleiding van een gegeven van feitelijke aard (zaaknummer 024). Gesteld werd dat het telefoonnummer dat door het Hof in de bewijsconstructie aan verzoeker werd toegeschreven niet aan verzoeker toebehoorde en evenmin door hem werd gebruikt. In de overige zaken ging het hoofdzakelijk om verzoeken tot nader onderzoek in verband met (combinaties van) nieuwe of gewijzigde verklaringen (zaaknummers 016, 018, 023) en nieuwe of gewijzigde deskundigeninzichten (016, 018, 020, 021). Daarbij werd in een aantal gevallen een alternatief scenario opgevoerd (zaaknummers 016, 020, 021). Zo werd in zaaknummer 016 aangevoerd dat een bepaald alternatief scenario aannemelijker zou zijn dan het scenario waar het Hof vanuit is gegaan. Ter ondersteuning van deze stelling werd onder meer verwezen naar een deskundigenrapport houdende de uitkomsten van een uitgevoerde reconstructie en nieuwe uitlatingen van de medeverdachte. In het verzoek van

zaaknummer 018 werd gesteld dat de door aangever afgelegde verklaringen in de meinedzaak ernstige twijfel oproepen over de juistheid van de voor het bewijs gebezigde verklaring van de aangever, die doorslaggevend is geweest voor de bewezenverklaring. Daarnaast werd verwezen naar een tweetal opgemaakte deskundigenrapporten, waaruit zou kunnen worden afgeleid dat de aangever wakker moet zijn geweest toen verzoekster de brand aanstak, hetgeen van belang zou kunnen zijn voor het aannemen van het opzet.

In zaaknummer 020 draaide het om een biologisch contactspoor – een mengprofiel van ten minste drie personen (te weten: verzoeker, de broer van verzoeker en het slachtoffer) – dat een wezenlijke rol heeft gespeeld bij de bewijsoverwegingen in de zaak tegen verzoeker. In het verzoek werd onder verwijzing naar een deskundigenrapportage de validiteit van het destijds in de strafzaak gebruikte deskundigenoordeel betwist en gesteld dat aanvullend DNA-onderzoek op basis van hetzelfde onderzoeksmateriaal naar de stand van de wetenschap van nu tot stelliger uitspraken zou kunnen leiden. Daarmee zou ook uitsluitel kunnen worden gegeven over de juistheid van het alternatieve scenario dat niet verzoeker, maar diens broer de feiten heeft begaan. In het verzoek dat ten grondslag

lag aan zaaknummer 021 werden bepaalde aannames van het Hof betwist aan de hand van een aantal hieraan ten grondslag gelegde rapporten, waaronder het tijdstip van overlijden en de juistheid van het schotrestenonderzoek. Voorts werd gesteld dat het alternatieve scenario dat een flatgenoot het slachtoffer zou hebben gedood onvoldoende serieus zou zijn genomen. In zaaknummer 023 werd het verzoek tot het doen van nader onderzoek gebaseerd op een nieuwe verklaring van een getuige die stelde iemand te hebben gesproken die beweerde de brand te hebben gesticht en er anderen voor te hebben laten opdraaien.

In geen van de in 2015 uitgebrachte adviezen heeft de Commissie geadviseerd tot het doen van nader onderzoek: veelal omdat in de zaken waarin een bepaald nieuw gegeven, inzicht of alternatief scenario (een belangrijk deel van de) andere voor de bewezenverklaring relevante gegevens niet accommodeerde of ontkrachtte, de overige bewijsmiddelen ook zonder het ter discussie staand bewijsmiddel toereikend waren (bijvoorbeeld in zaaknummers 016, 020, 021, 024), en/of omdat in de verzoeken een beroep werd gedaan op bepaalde feiten en omstandigheden die bij de behandeling van de zaak bij de Rechtbank, het Hof en/of de Hoge Raad reeds aan de orde waren gekomen (bijvoorbeeld in zaak-

nummers 018, 020, 021 en 024). Dergelijke punten leveren op zichzelf gezien onvoldoende grond op voor een advies tot nader onderzoek: het is immers niet de bedoeling dat het instrument van nader onderzoek ex. art. 461 Sv verwordt tot een verkapte vorm van een nieuw rechtsmiddel, waarbij de Commissie een nieuwe feitelijke instantie vormt. De argumenten voor en tegen een veroordeling die zijn uitgewisseld bij het onderzoek ter terechtzitting, zijn immers reeds gewogen. Andere redenen om negatief te adviseren waren onder meer de omstandigheid dat de gevraagde onderzoekswensen waren gebaseerd op speculatieve, onvoldoende onderbouwde uitgangspunten (zie bijvoorbeeld zaaknummers 018 en 021), en/of omdat de nieuwe gegevens niet een (potentieel) novum konden opleveren (zie bijvoorbeeld zaaknummers 018 en 023).

3.3. ONTVANKELIJKHEID

In twee in 2015 ingekomen zaken (zaaknummers 023 en 024) heeft de Commissie aanleiding gezien om nader in te gaan op de ontvankelijkheid van de verzoeken. In zaaknummer 023 ging het om een veroordeling wegens “medeplegen van opzettelijk brand stichten, terwijl daarvan gemeen gevaar voor goederen en levensgevaar of gevaar voor zwaar lichamelijk letsel voor een ander te duchten was”, waarbij een gevangenisstraf voor de duur van eenentwintig maanden is opgelegd. In zaaknummer 024 ging het om een veroordeling wegens “poging tot afpersing, terwijl het feit wordt gepleegd door twee of meer verenigde personen en terwijl het feit wordt gepleegd op de openbare weg”, waarbij een gevangenisstraf voor de duur van eenentwintig maanden is opgelegd.

Indien een verzoek niet voldoet aan de in artikel 461, lid 1 Sv geformuleerde voorwaarden, verklaart de procureur-generaal het verzoek niet ontvankelijk (artikel 461, lid 3 Sv). Het gaat hier om cumulatieve voorwaarden: het verzoek moet betrekking hebben op een veroordeling voor een feit waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van twaalf jaren of meer is gesteld en door dat feit moet de rechtsorde ernstig zijn geschokt. Dat betekent dat de

enkele omstandigheid dat de veroordeling betrekking heeft op een feit waarop naar de wettelijke omschrijving gevangenisstraf van twaalf jaren of meer is gesteld, niet voldoende is om ook te kunnen spreken van een ernstig geschokte rechtsorde.

In het verzoek in zaaknummer 023 werd met betrekking tot de ontvankelijkheid van het verzoek opgemerkt dat de verdenking tegen verzoekster betrekking had op een feit waarop naar de wettelijke omschrijving gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren is gesteld en dat de rechtsorde ernstig is geschokt door dit feit, gelet op de overwegingen van het Hof in het kader van de strafoplegging. Voor het feit waarvoor verzoekster is veroordeeld kan een maximale gevangenisstraf van vijftien jaren worden opgelegd. In zaaknummer 024 werd in het kader van de ontvankelijkheid van het verzoek gesteld dat de primair tegen verzoeker gerichte verdenking betrekking had op een feit waarop naar de wettelijke omschrijving gevangenisstraf van twaalf jaren is gesteld en dat de rechtsorde ernstig is geschokt omdat die verdenking ‘immers’ medeplegen van diefstal met geweld betrof. In dit verband geldt dat verzoeker is veroordeeld voor het subsidiair ten laste gelegde feit, te weten poging tot afpersing, terwijl het feit wordt gepleegd door twee of meer verenigde personen en terwijl het feit

wordt gepleegd op de openbare weg. Krachtens artikel 317 Sr in verbinding met artikel 312, lid 2 Sr, kan voor een dergelijk feit een maximale gevangenisstraf van twaalf jaren worden opgelegd.

Het voorgaande brengt evenwel niet zonder meer mee dat sprake is van een ernstig geschokte rechtsorde. Een en ander maakt dat in bepaalde gevallen van de verzoeker kan worden verlangd dat deze bij de indiening van een verzoek als bedoeld in artikel 461 Sv, met argumenten omkleedt onderbouwt waarom aan de tweede voorwaarde van artikel 461, lid 1 Sv is voldaan. Indien een (nadere) onderbouwing ontbreekt of indien de gegeven argumenten niet voldoende zijn om het standpunt te kunnen schragen dat de rechtsorde ernstig is geschokt, kan de Commissie de procureur-generaal adviseren het verzoek niet ontvankelijk te verklaren.

4. *bijzondere zaken rondom de advisering*

4.1. DESKUNDIGEN

Zoals eerder in dit jaarverslag reeds is opgemerkt, vormen nieuwe of gewijzigde deskundigeninzichten een belangrijk deel van de aanvragen. Veelal ligt aan een verzoek tot nader onderzoek een nieuw deskundigenrapport ten grondslag. Daarbij kan worden gedacht aan nieuwe of gewijzigde deskundigeninzichten in gevallen waarin de desbetreffende, met de bewezenverklaring in rechtstreeks verband staande kwestie nog niet aan een deskundige is voorgelegd; een nieuwe deskundige vanuit een ander vakgebied of op grond van andere onderzoeksmethoden tot nieuwe conclusies komt; een nieuwe deskundige op grond van dezelfde feiten tot andere inzichten komt omdat het eerdere deskundigenoordeel is gebaseerd op onjuiste feitelijke veronderstellingen of omdat er nieuwe ontwikkelingen zijn op het desbetreffende vakgebied of; een deskundige die terugkomt op zijn eerdere oordeel omdat dit oordeel door het ontbreken van de juiste startinformatie op onjuiste premissen was gebaseerd.³ Een dergelijk nieuw of gewijzigd inzicht – dat ook betrekking kan hebben op de duiding van een bepaald gegeven dat zich ten tijde van de

³ Vgl. Kamerstukken II 2009/10, 32 045, nr. 6, p. 3.

berechting in het dossier bevond en er aanwijzingen zijn dat de rechter de werkelijke betekenis daarvan niet heeft doorgrond, bijvoorbeeld omdat voor de waardering of interpretatie van dit gegeven bepaalde specialistische kennis benodigd is⁴ – zal, al dan niet in onderlinge samenhang met andere gegevens, tenminste ernstige twijfel moeten zaaien ten aanzien van de onjuistheid van de bestreden uitspraak. De Commissie neemt deskundigen die door de verzoeker worden ingebracht, omdat zij een alternatieve visie ontvouwen op onderdelen van het dossier, in beginsel serieus. Echter, de enkele omstandigheid dat een deskundige bijvoorbeeld bepaald bewijsmateriaal anders waardeert dan de rechter heeft gedaan is, evenals de enkele mogelijkheid dat de bewijsmiddelen in combinatie met het nieuwe gegeven bijvoorbeeld een alternatief scenario of een alibi open laten, onvoldoende.

In gevallen waarin de Commissie dit dienstig acht kan zij, zoals eerder al aan de orde is gekomen, ook zelf een deskundige

⁴ Vgl. Kamerstukken II, 2011-2012, 32044, nr. 18, p. 36; Kamerstukken I 2011-2012, 32045, C, p. 6. Zie in dat kader ook HR 26 mei 2015, ECLI:NL:HR:2015:1326, NJ 2015/372 (Showbizz-moord); HR 23 juni 2009, ECLI:NL:HR:2009:BI1689 (Ina Post) en HR 7 oktober 2008, ECLI:NL:HR:2008:BD4153 (Lucia de B).

inschakelen. In het afgelopen jaar heeft de Commissie, zoals gezegd, in één zaak een deskundige een nader rapport laten uitbrengen (zaaknummer 020). In deze zaak werd onder verwijzing naar een door verzoeker aangezochte deskundige een andere zienswijze gepresenteerd ten aanzien van een in de strafzaak verricht DNA-onderzoek aan een bepaald biologisch spoor. Het destijds verrichte onderzoekresultaat was gekoppeld aan de stand van de wetenschap (en de beperkingen daarvan) van dat moment. Inmiddels zou de stand van de wetenschap verder zijn voortgeschreden en zou aan de hand van aanvullend DNA-onderzoek op basis van hetzelfde onderzoeksmateriaal meer kunnen worden gezegd over het betreffende biologische spoor. Om die reden heeft de Commissie aan het NFI verzocht om te reageren op het gestelde. Een en ander resulteerde in een nadere rapportage van de deskundige die destijds betrokken is geweest in de betreffende strafzaak. Deze nadere rapportage is door de Commissie vervolgens mede ten grondslag gelegd aan het advies in de betreffende zaak.

In een reactie op het advies namens verzoeker werd erop gewezen dat de deskundige die nader had gerapporteerd zelf betrokken was geweest in de betreffende zaak en werd om die reden gevraagd

als-nog de eerder door de verdediging aangezochte deskundigen in te schakelen. De beslissing van het parket op dit verzoek luidde onder meer dat in geval van contra-expertise toch in ieder geval gebruik zal moeten worden gemaakt van de diensten van personen van wie de deskundigheid op dit terrein boven alle twijfel verheven is: in dat kader werd gesteld dat de namens verzoeker genoemde deskundigen op het moment van schrijven geen van beide als DNA-deskundige waren ingeschreven in het deskundigenregister van het NRGD en dat de onderzoeksinstanties waaraan zij zijn verbonden voor het voorgestelde DNA-onderzoek niet waren geaccrediteerd door de Raad voor Accreditatie, als voorzien in art. 7, tweede lid, van het Besluit DNA-onderzoek in strafzaken. Kennisneming van de professionele achtergronden van de voorgestelde deskundigen – toegankelijk via openbare bronnen – maakte dit niet anders. Mede gelet hierop acht de Commissie het dienstig om ook kort stil te staan bij de kwaliteiten en eisen waaraan een deskundige en diens rapport idealiter dienen te voldoen.

4.2. EISEN AAN DESKUNDIGEN(RAPPORTEN)

De Commissie stelt voorop dat de rechtspleging ermee is gediend dat deskundigen, ongeacht wie hun deskundig oordeel inroept, een wetenschappelijk verantwoord oordeel geven. Om te voorkomen dat er twijfel ontstaat over de onafhankelijkheid en wetenschappelijkheid van een rapportage, dienen de deskundige en diens rapportage te voldoen aan een aantal voorwaarden en eisen waarop kritisch kan worden getoetst.⁵ Zo is van belang dat de deskundigheid van de betreffende deskundige kan worden beoordeeld. De deskundige dient in zijn met redenen omklede verslag aan te geven welke methode is toegepast, in welke mate deze methode en de resultaten daarvan betrouwbaar kunnen worden geacht en welke bekwaamheid de deskundige heeft bij de toepassing van deze methode (vgl. art. 511, eerste lid Sv). Wanneer een deskundige eerder betrokken is geweest bij de voorlichting en later in dezelfde aanpak anders gaat verklaren, is het bovendien van belang is dat de deskundige precies uitlegt hoe en waarom hij tot dat gewijzigde oordeel is gekomen.

⁵ Zie in dat kader ook HR 26 april 2016, ECLI:NL:HR:2016:736, r.o. 4.3.4.

De omstandigheid dat een deskundige staat ingeschreven in een deskundigenregister zoals het NRGD of het LRGD kan, gegeven de doelstelling van dergelijke registers – in het geval van het NRGD: het bijdragen aan de bevordering van de kwaliteit van de inbreng van deskundigen in de rechtspleging – een belangrijke indicatie vormen voor de veronderstelling dat de deskundige aan bepaalde kwaliteitseisen voldoet (onder andere uitgewerkt in art. 12, tweede lid Besluit register deskundige in strafzaken, in de per deskundigheidsgebied specifiek uitgewerkte standaarden en in de gedragscode, waarin het vereiste dat de deskundige zijn werkzaamheden onafhankelijk, onpartijdig, zorgvuldig, vakbekwaam en integer verricht nader zijn uitgewerkt en tevens is voorzien in nadere regels omtrent de uitvoering van de aan de deskundige opgedragen werkzaamheden). Dat een deskundige in een register is ingeschreven, biedt evenwel geen garanties. De registers zijn niet uitputtend en het is denkbaar dat in een bepaalde zaak de voorkeur uitgaat naar een specifieke, niet geregistreerde deskundige. Zodoende houdt de Commissie zowel voor verzoekers als voor de uitoefening van de eigen bevoegdheden ten aanzien van deskundigen de mogelijkheid open om ook niet geregistreerde deskundigen te raadplegen, mits in dat kader wordt onderbouwd op grond waarvan deze

niet-geregistreerde deskundige als deskundige kan worden aangemerkt en – indien van toepassing – waarom deze deskundige de voorkeur verdient boven een geregistreerde deskundige.

5. *een blik vooruit*

Gesteld kan worden dat de instroom van het aantal nieuwe zaken in 2015 vergelijkbaar is met voorgaande jaren. In de meeste gevallen bestaan de nieuwe gegevens uit nieuwe of gewijzigde verklaringen en nieuwe of gewijzigde deskundigeninzichten, al dan niet in combinatie met een alternatief scenario. De Commissie heeft in geen van de in 2015 uitgebrachte adviezen geadviseerd tot het doen van nader onderzoek. Dit kan hoofdzakelijk worden toegeschreven aan het feit dat de gepresenteerde nieuwe gegevens veelal waren gebaseerd op feiten en omstandigheden waarmee de rechter bij het onderzoek op de terechtzitting al bekend was, of omdat de nieuwe gegevens in relatie tot de bewijsconstructie onvoldoende gewicht in de schaal legden. Het aandeel zaken dat zowel qua omvang als wat betreft complexiteit zeer bewerkelijk en daardoor buitengewoon arbeidsintensief is, lijkt op basis van de instroom van nieuwe zaken in 2015 groter dan in voorgaande jaren. In die zaken zal de advies termijn naar verwachting oplopen.

bijlage

Samenvatting van de zaken waarin de ACAS in 2015 een adviesaanvraag heeft ontvangen

De adviezen van de ACAS worden – tezamen met de beslissing van de PG – [hier](#) gepubliceerd.

Zaaknummer ACAS 022 (zaaknummer HR 14/06145 H)

ARNHEMSE VILLAMOORD

Het Gerechtshof Arnhem heeft bij arrest van 12 december 2000 verzoeker wegens “Diefstal, voorafgegaan en vergezeld van geweld en bedreiging met geweld tegen personen, gepleegd met het oogmerk om die diefstal voor te bereiden en gemakkelijk te maken, gepleegd door twee of meer verenigde personen, terwijl het feit de dood tot gevolg heeft” veroordeeld tot een gevangenisstraf voor de duur van twaalf jaren.

Aangevoerd wordt dat de bekentenissen die twee medeverdachten hebben afgelegd – waarop de bewezenverklaring in belangrijke mate steunt – onbetrouwbaar zijn. In dat kader wordt onder meer gewezen op de wijze waarop de verhoren door de politie zijn uitgevoerd en uitgewerkt. Tevens wordt gesteld dat er aanwijzingen zijn dat de verwondingen van het (tweede) slachtoffer (deels) later zijn ontstaan, hetgeen - indien juist - invloed kan hebben op de aannames die tijdens het onderzoek zijn gemaakt.

Deze zaak is nog in behandeling bij de ACAS.

Zaaknummer ACAS 023 (zaaknummer HR 15/01330 H)

BRANDSTICHTING

Het Gerechtshof ‘s-Hertogenbosch heeft verzoekster bij arrest van 19 juli 2012 ter zake van medeplegen van opzettelijk brand stichten, terwijl daarvan gemeen gevaar voor goederen en levensgevaar of gevaar voor zwaar lichamelijk letsel voor een ander te duchten was, veroordeeld tot een gevangenisstraf voor de duur van dertig maanden, waarvan tien maanden voorwaardelijk met een proeftijd van twee jaren.

Aangevoerd wordt dat verzoekster in mei 2014 is aangesproken door een getuige die verklaarde dat hij een man had gesproken die hem zei de brand te hebben gesticht en er anderen voor had laten opdraaien. Verzoekster vraagt om het horen van deze personen.

De Commissie heeft op 15 december 2015 advies uitgebracht.

Zaaknummer ACAS 024 *(zaaknummer HR 15/01505 H)*

POGING TOT AFPERSING

Het Gerechtshof 's-Hertogenbosch heeft verzoeker bij arrest van 24 oktober 2012 ter zake van poging tot afpersing, terwijl het feit wordt gepleegd door twee of meer verenigde personen en terwijl het feit wordt gepleegd op de openbare weg, veroordeeld tot een gevangenisstraf voor de duur van eenentwintig maanden.

Aangevoerd wordt dat het in het arrest aan verzoeker toegeschreven telefoonnummer niet aan verzoeker toebehoort en niet door hem werd gebruikt. Verzoeker vraagt om onderzoek te doen naar de herkomst van het telefoonnummer en of getraceerd kan worden aan wie dat nummer toebehoorde.

De Commissie heeft op 15 december 2015 advies uitgebracht.

Zaaknummer ACAS 025 *(zaaknummer HR 15/01665 H)*

ARNHEMSE VILLAMOORD

Het Gerechtshof Arnhem heeft bij arrest van 12 december 2000 verzoeker wegens “Diefstal, voorafgegaan en vergezeld van geweld en bedreiging met geweld tegen personen, gepleegd met het oogmerk om die diefstal voor te bereiden en gemakkelijk te maken, gepleegd door twee of meer verenigde personen, terwijl het feit de dood tot gevolg heeft” veroordeeld tot een gevangenisstraf voor de duur van twaalf jaren.

Aangevoerd wordt dat de bekentenissen die twee medeverdachten hebben afgelegd – waarop de bewezenverklaring in belangrijke mate steunt – onbetrouwbaar zijn. In dat kader wordt onder meer gewezen op de wijze waarop de verhoren door de politie zijn uitgevoerd en uitgewerkt. Tevens wordt gesteld dat er aanwijzingen zijn dat de verwondingen van het (tweede) slachtoffer (deels) later zijn ontstaan, hetgeen - indien juist - invloed kan hebben op de aannames die tijdens het onderzoek zijn gemaakt.

Deze zaak is nog in behandeling bij de ACAS.

*Zaaknummer ACAS 026
(zaaknummer HR 15/01507 H)*

**MEDEPLEGEN VAN OPZETTELIJK BINNEN HET GRONDGEBIED
VAN NEDERLAND BRENGEN VAN 474 KILOGRAM COCAÏNE**

Het Gerechtshof Den Haag heeft verzoeker bij arrest van 30 juni 2000 wegens “medeplegen van opzettelijk handelen in strijd met het in art. 2, eerste lid, onder A van de Opiumwet gegeven verbod” veroordeeld tot een gevangenisstraf voor de duur van elf jaren.

Aangevoerd wordt dat dat de kroongetuige is teruggekomen op zijn – door het Hof tot het bewijs van het tenlastegelegde gebezigde – verzoeker belastende verklaringen afgelegd tegenover de politie onderscheidenlijk ten overstaan van het Hof ter terechtzitting in hoger beroep. Gesteld wordt dat door het Openbaar Ministerie aan de kroongetuige – destijds niet bekend geworden – toezeggingen zijn gedaan aangaande de (beëindiging van de) executie van de door hem te ondergane straf en dat het Openbaar Ministerie in de strafzaak wat betreft de met de kroongetuige getroffen overeenkomst ernstig is tekortgeschoten door aan het Hof geen volledige opening van zaken te geven. Aldus zou sprake zijn van twijfels aangaande ‘de integriteit van het onderzoek’, van ‘onbetrouwbaarheid van het onderzoeksmateriaal’ en van ‘onherstelbare schendingen van het recht op een eerlijk proces van verzoeker’ gelet op art, 6 EVRM.

Deze zaak is nog in behandeling bij de ACAS.

*Zaaknummer ACAS 027
(zaaknummer HR 15/02477 H)*

DRONTENSE BOSMOORD

Het Gerechtshof Arnhem heeft verzoeker bij arrest van 12 juli 2004 wegens 1. “moord” en 2. “een lijk begraven, verbergen, wegvoeren of wegmaken met het oogmerk om het feit of de oorzaak van het overlijden te verhelen”, veroordeeld tot een gevangenisstraf voor de duur van twintig jaren.

Deze zaak is eerder voorgelegd aan de CEAS. Aangevoerd wordt dat sprake is van nieuwe inzichten/aanwijzingen ten aanzien van de doodsoorzaak, nieuwe gegevens aangaande de fysieke onmogelijkheid van verzoeker tot het plegen van de feiten en nieuwe feiten en omstandigheden ten aanzien van de persoonlijkheid van verzoeker.

De Commissie heeft op 15 maart 2016 advies uitgebracht.

Zaaknummer ACAS 028 *(zaaknummer HR 15/03722 H)*

ARNHEMSE VILLAMOORD

Het Gerechtshof Arnhem heeft bij arrest van 12 december 2000 verzoeker wegens “Diefstal, voorafgegaan en vergezeld van geweld en bedreiging met geweld tegen personen, gepleegd met het oogmerk om die diefstal voor te bereiden en gemakkelijk te maken, gepleegd door twee of meer verenigde personen, terwijl het feit de dood tot gevolg heeft” veroordeeld tot een gevangenisstraf voor de duur van vijf jaren.

Aangevoerd wordt dat de bekentenissen die twee medeverdachten hebben afgelegd – waarop de bewezenverklaring in belangrijke mate steunt – onbetrouwbaar zijn. In dat kader wordt onder meer gewezen op de wijze waarop de verhoren door de politie zijn uitgevoerd en uitgewerkt. Tevens wordt gesteld dat er aanwijzingen zijn dat de verwondingen van het (tweede) slachtoffer (deels) later zijn ontstaan, hetgeen – indien juist – invloed kan hebben op de aannames die tijdens het onderzoek zijn gemaakt.

Deze zaak is nog in behandeling bij de ACAS.

Zaaknummer ACAS 029 *(zaaknummer HR 13/03009 H)*

BRANDSTICHTING MET DODELIJK AFLOOP ARNHEM

Het Gerechtshof ‘s-Hertogenbosch heeft verzoeker bij arrest van 14 juni 2011 tot zeven jaar gevangenisstraf veroordeeld voor de subsidiair tenlastegelegde opzettelijke brandstichting met dodelijke afloop.

Deze zaak is eerder voor advies voorgelegd aan de Commissie. Omdat de Commissie het verzoek destijds kreeg voorgelegd in een stadium dat een aantal van de door hen geëntameerde onderzoekshandelingen nog niet was afgerond, concludeerde de Commissie in haar advies van 23 juli 2013 dat het aangewezen was de uitkomsten daarvan af te wachten. Nadat deze onderzoekshandelingen waren afgerond heeft de heeft advocaat-generaal het verzoek andermaal ter advisering aan de Commissie voorgelegd.

Aangevoerd wordt dat brandstichting onwaarschijnlijk is en dat de brand mogelijk in de meterkast is ontstaan, van waaruit illegaal stroom werd afgetapt voor een hennepkwekerij.

Voorts wordt gesteld dat sprake is van een verwisseling van SVO-nummers en dat de brandversnellende sporen het resultaat zijn van contaminatie. Tevens wordt gewezen op de uitkomsten van de voorlopige getuigenverhoren, die informatie zouden hebben opgeleverd ertoe strekkende dat het Hof zich op onbetrouwbare getuigen heeft verlaten.

De Commissie heeft op 21 januari 2016 advies uitgebracht.

Samenvatting van de zaken uit 2014 waarin de ACAS in 2015 een advies heeft uitgebracht

Zaaknummer ACAS 016 (zaaknummer HR 14/01863 H)

DUBBELE MOORD DEN BOSCH

Het Gerechtshof 's-Hertogenbosch heeft verzoeker bij arrest van 7 december 2007 wegens medeplegen van moord op twee personen veroordeeld tot een gevangenisstraf van achttien jaar.

Aangevoerd wordt dat het politieonderzoek zich alleen heeft gericht op het bevestigen van de getuigenverklaring van een medegedetineerde en dat naar alternatieve – en volgens verzoeker aannemelijker – scenario's onvoldoende is gerechercheerd. Gevraagd wordt hier onderzoek naar te (doen) verrichten.

Uit wat in het verzoekschrift wordt aangevoerd, volgt geenszins dat verzoekster niets met de moord te maken heeft gehad. De bewijsconstructie die het Hof destijds heeft aangenomen, voerde tot de conclusie dat verzoekster als medepleger heeft deelgenomen aan de moord. De Commissie heeft niet kunnen vaststellen dat het naar voren gebrachte materiaal de potentie heeft die bewijsconstructie aan te tasten. Ondanks de door verzoekster aangevoerde argumenten in relatie tot de verklaringen van de medegedetineerde, de plaats van de moord, het verloop van de moord en de doodsoorzaak verschaft het verzoekschrift naar het oordeel van de Commissie geen aanwijzingen dat verzoekster niet in strafrechtelijke zin heeft deelgenomen aan de moord. De Commissie adviseert de verzoeken af te wijzen.

De PG volgt dit advies.

Zaaknummer ACAS 018 (zaaknummer HR 14/03158 H)

BRANDSTICHTING/POGING TOT DOODSLAG/ASSEN

Het Gerechtshof Leeuwarden heeft verzoeker bij arrest van 27 november 2007 wegens 1. “poging tot moord” en 2. “opzettelijk brand stichten, terwijl daarvan gemeen gevaar voor goederen en levensgevaar voor een ander te duchten is” veroordeeld tot een gevangenisstraf van drie jaar en TBS met dwangverpleging.

Aangevoerd wordt dat er thans nieuwe aanwijzingen zijn die ernstige twijfel oproepen over de juistheid van de voor het bewijs gebezigde verklaring van de aangever, die doorslaggevend is geweest voor de bewezenverklaring. Gevraagd wordt hier onderzoek naar te (doen) verrichten.

De feiten en omstandigheden die in het verzoekschrift naar voren zijn gebracht, in het bijzonder de rapporten van de brandtechnische onderzoeken, maken naar het oordeel van de Commissie nader onderzoek niet noodzakelijk. De nieuwe informatie werpt immers geen nieuw licht op het opzet van verzoekster en haar feitelijk handelen. De Commissie komt daarom tot de conclusie dat de gevraagde onderzoekshandelingen niet nodig zijn.

De PG volgt dit advies.

Zaaknummer ACAS 020 *(zaaknummer HR 14/04273 H)*

MOORD OP TANTE/BENNEKOM

Het Gerechtshof Arnhem heeft verzoeker bij arrest van 18 april 2012 wegens moord, bedreiging en stalking veroordeeld tot een gevangenisstraf van eenentwintig jaar.

Aangevoerd wordt dat sprake is van een nieuwe deskundige die tot een ander inzicht komt op basis van dezelfde gegevens waarop het NFI eerder zijn rapportage heeft gebaseerd. Gevraagd wordt hier onderzoek naar te (doen) verrichten.

Op basis van de rapportage van het NFI van 21 april 2015 kan worden vastgesteld dat naar de huidige stand van de wetenschap de resultaten van het DNA-onderzoek zeer veel waarschijnlijker tot extreem veel waarschijnlijker zijn wanneer de bemonstering van [AABJ4503]#3 van de trui celmateriaal bevat dat afkomstig is van verzoeker, dan wanneer deze bemonstering geen celmateriaal bevat van verzoeker maar in plaats daarvan celmateriaal bevat van een willekeurige derde of van de broer van verzoeker. De orde-grootte van de bewijskracht is tussen de 10.000 – 1 miljoen keer waarschijnlijker respectievelijk meer dan 1 miljoen keer waarschijnlijker. Voor zover twijfel zou kunnen bestaan over de rol van de broer van verzoeker verwijst de Commissie naar de overweging van het Hof (onder overweging punt 9) dat het scenario dat verzoekers broer het ten laste gelegde feit heeft begaan al door de politie is onderzocht en redelijkerwijs is uitgesloten en dat er geen begin van aannemelijkheid is voor de juistheid van dat alternatieve scenario.

Het opnieuw uitvoeren van een vergelijkend DNA-onderzoek van het biologisch spoor op basis van een methode waarbij de DNA-kenmerken van een als bekend veronderstelde donor uit het DNA-profiel van een spoor worden weggehaald, acht de Commissie, indien al mogelijk en uitvoerbaar, niet noodzakelijk. De Commissie acht het evenmin wenselijk of noodzakelijk om het betreffende biologische spoor door een onafhankelijk deskundige opnieuw te laten onderzoeken of te beoordelen

De PG volgt dit advies.

Zaaknummer ACAS 021 *(zaaknummer HR 14/04275 H)*

MOORD CAPELLE AAN DEN IJSSEL

Het Gerechtshof Den Haag heeft verzoeker bij arrest van 1 april 2008 wegens moord veroordeeld tot een gevangenisstraf van dertien jaar en negen maanden.

Aangevoerd wordt dat onvoldoende onderzoek is gedaan naar de aannames van het Hof dat verzoeker over een wapen zou beschikken en de computer van het slachtoffer zou hebben gebruikt. Evenmin zou het alternatieve scenario dat herhaaldelijk door verzoeker naar voren is gebracht voldoende serieus zijn genomen. Gevraagd wordt hier onderzoek naar te (doen) verrichten.

De aangevoerde punten ontberen naar oordeel van de Commissie de soliditeit die nodig is om aanleiding te kunnen zijn voor nader onderzoek. Sommige van deze overwegingen werden destijds ook al aangevoerd in de strafzaak en waren bij de rechters als zodanig bekend. Ten aanzien van de andere punten die door verzoeker zijn ingebracht acht de Commissie nader onderzoek niet nodig, ofwel omdat zulk onderzoek reeds afdoende is gedaan, ofwel omdat de onderzoekswensen zijn gebaseerd op speculatieve uitgangspunten. De Commissie ziet, gelet hierop, in het verzoek van de veroordeelde en zijn raadsman geen reden voor onderzoek naar het bestaan van gronden voor herziening van de veroordeling.

De PG volgt dit advies.

Colofon

Adviescommissie afgesloten strafzaken (ACAS)

Korte Voorhout 8 | 2511 EK 's-Gravenhage

Postbus 20303 | 2500 EH 's-Gravenhage

Telefoon 070 - 361 13 11

www.hogeraad.nl

Uitgave ACAS

Redactie Verena Sebel

Ontwerp en realisatie VormVijf, Den Haag